

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

РОБОЧА ПРОГРАМА,
методичні вказівки та індивідуальні завдання
до вивчення дисципліни
“ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА”

Дніпропетровськ НМетАУ 2013

Зміст

1. Робоча програма з дисципліни «Основи економіка та підприємництва»
2. Методичні вказівки до виконання індивідуальних робіт з дисципліни «Основи економіка та підприємництва»
3. Тематика індивідуальних завдань з дисципліни «Основи економіка та підприємництва»
4. Питання для підсумкового контролю з дисципліни «Основи економіка та підприємництва»
5. Плани семінарських занять з дисципліни «Основи економіка та підприємництва»
6. Тестові завдання з дисципліни «Основи економіка та підприємництва»

1. Робоча програма

з дисципліни *Основи економіки та підприємництва*

Напрямок

Розклад навчальних годин

	всього	в т.ч. по чвертях						
Усього годин за навчальним планом	72	72						
у тому числі:								
Аудиторні заняття	32	32						
з них:								
- лекції	20	20						
- лабораторні заняття								
- практичні заняття								
- семінарські заняття	12	12						
Самостійна робота	40	40						
у тому числі:								
- підготовка до аудиторних занять	22	22						
- підготовка до контрольних заходів	18	18						
- виконання курсових проектів (робіт)								
- виконання індивідуальних завдань								
- опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях								
Підсумковий контроль (екзамен, залік)	Д.З.	Д.З.						

Характеристика дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи економіки та підприємництва» входить до циклу дисциплін вільного вибору студента.

Мета дисципліни: розкрити загальні основи розвитку та функціонування економічних систем та підприємства на основі альтернативних теорій та концепцій, що вивчають економічні закони виробництва, розподілу, обміну та споживання суспільного продукту.

Завдання дисципліни: розглянути основні економічні проблеми; дослідити сутність економічних відносин, зміст законів і механізмів ринку, грошового обігу, конкуренції, цін, доходів (прибутку, банківського відсотку, дивіденду, земельної ренти, заробітної плати); визначити види та особливості підприємництва; вивчити основи ціноутворення; розглянути пріоритети приватного та державного підприємництва.

Предмет дисципліни: економічні відносини у сфері підприємництва.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- основну економічну та ділову термінологію;
- необхідну інформацію про правові та економічні аспекти створення власного підприємства та можливі ризики його створення;
- основи прогнозування напрямів діяльності підприємств металургійного комплексу, виходячи з аналізу моделі розвитку ринкової економіки в Україні.

вміти:

- приймати ефективні економічні та життєві рішення;
- використовувати правила та прийоми ведення підприємницької діяльності;
- визначати принципи регулювання підприємництва та оцінювати головні напрями переходу до соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Критерії успішності – отримання позитивної оцінки при складанні контрольних робіт у тестовій формі.

Засоби діагностики успішності навчання – комплект тестових завдань.

Зв'язок з іншими дисциплінами – поєднує такі дисципліни, як «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Основи менеджменту» для більш глибокого розуміння особливостей сучасної економіки та підприємницької діяльності.

Структура дисципліни

Мо- дуль	Тема лекції (заняття)	Об- сяг, годин	Шифр змістового модуля	Вид під- сумково- го контролю
1	Модуль 1. Основи підприємницької діяльності. Ринковий механізм.			Конт- рольна робота (тесту- вання)
	<u>Лекції</u>	2		
	Т.1. Вступ до дисципліни. Основні економічні проблеми.	2		
	Т.2. Ринковий механізм та підприємництво.	4		
	Т.3. Підприємство як основна ланка національної економіки.	2		
	Т.4. Роль конкуренції в організації підприємницької діяльності.	2		
	<u>Семінарські заняття</u>	1		
	Т.1. Вступ до дисципліни. Основні економічні проблеми.	1		
	Т.2. Ринковий механізм та підприємництво.	1		
	Т.3. Підприємство як основна ланка національної економіки.	2		
	Т.4. Роль конкуренції в організації підприємницької діяльності.	2		
	<u>Самостійна робота</u>	11		
- підготовка до аудиторних занять				
- опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях				
- підготовка до складання підсумкового контролю	9			
<u>Усього</u>	36			
2	Модуль 2. Фінансова політика та ефективність підприємництва.			Конт- рольна

робота
(тесту-
вання)

<u>Лекції</u>		
Т.5. Фінансові основи підприємництва.	4	
Т.6. Основи ціноутворення.	2	
Т.7. Інвестиційні джерела розвитку підприємництва.	2	
Т.8. Ефективність економіки та підприємництва. Підприємницькі ризики.	2	
<u>Семінарські заняття</u>		
Т.5. Фінансові основи підприємництва.	2	
Т.6. Основи ціноутворення.	2	
Т.7. Інвестиційні джерела розвитку підприємництва.	1	
Т.8. Ефективність економіки та підприємництва. Підприємницькі ризики.	1	
<u>Самостійна робота</u>	11	
- підготовка до аудиторних занять		
- опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях		
- підготовка до складання підсумкового контролю	9	
<u>Усього</u>	36	

**Зміст дисципліни
Лекційний курс**

№ № тем	Назва розділу/теми та її зміст	Три- валість (годин)
1	<p>Вступ до дисципліни. Основні економічні проблеми. Предмет і завдання курсу. Поняття «економіка», «підприємництво». Економічні відносини. Суб'єкти економіки та підприємництва. Основні економічні проблеми. Вибір в економіці. Межа виробничих можливостей. Економічна ефективність.</p>	2
2	<p>Ринковий механізм та підприємництво. Товарне виробництво, ринок та ринкова економіка. Попит, пропозиція та ринкова рівновага. Функції та види підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємництва в Україні. Власність і економічні інтереси. Власність, експлуатація і управління. Форми державної та муніципальної підтримки підприємництва.</p>	4
3	<p>Підприємство як основна ланка національної економіки. Підприємство (фірма) як основна ланка національної економіки та його цілі. Виробничі фонди, їх структура та відтворення. Фізичне і моральне зношування основних фондів. Амортизація. Сутність та структура витрат підприємства. Собівартість і її структура. Короткостроковий та довгостроковий періоди діяльності фірми. Визначення фірмою оптимального обсягу виробництва.</p>	2
4	<p>Роль конкуренції в організації підприємницької діяльності. Сутність та види конкуренції. Стратегії і методи конкуренції. Ринкові структури (досконала конкуренція, монополія, олігополія, монополістична конкуренція). Конкурентні переваги товарів та фірм. Особливості поведінки підприємств за різних ринкових структур. Антимонопольна політика держави, її форми та методи.</p>	2
5	<p>Фінансові основи підприємництва. Фінанси підприємства. Основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства та фірми. Доходи від підприємницької діяльності. Податкові зобов'язання підприємства. Сутність та основні принципи оподаткування. Сутність та структура податкової системи. Податкова політика держави. Податкові пільги. Бухгалтерський баланс.</p>	4

№ № тем	Назва розділу/теми та її зміст	Три- валість (годин)
6	<p>Основи ціноутворення. Сутність, структура та види цін. Цінова політика підприємства. Фактори ціноутворення. Цінова еластичність попиту та пропозиції. Методики та стратегії встановлення цін. Розрахунок точки беззбитковості. Стратегії коригування цін (цінове стимулювання, цінова дискримінація та ін.).</p>	2
7	<p>Інвестиційні джерела розвитку підприємництва. Інвестиції: сутність, види та цілі. Вибір об'єктів інвестування. Іноземне інвестування. Інвестиційна стратегія. Джерела інвестування та використання інвестиційних коштів. Процентна ставка та дисконтування грошових потоків.</p>	2
8	<p>Ефективність економіки та підприємництва. Підприємницькі ризики. Макрорівень підприємницької діяльності. Основні показники розвитку національної економіки. Загальна економічна рівновага та форми макроекономічної нестабільності. Види підприємницьких ризиків. Стратегія розвитку фірми. «Бізнес-область» (ніша ринку). Сутність стратегічного управління. Господарський механізм та економічна політика держави. Зовнішньоекономічне середовище функціонування та розвитку підприємництва.</p>	2

Семінари_12_ / годин /

№№ семінару	Назва семінару	Тривалість (годин)
1	Вступ до дисципліни. Основні економічні проблеми.	1
	Ринковий механізм та підприємництво.	1
2	Підприємство як основна ланка національної економіки.	2
3	Роль конкуренції в організації підприємницької діяльності.	2
4	Фінансові основи підприємництва.	2
5	Основи ціноутворення.	2
6	Інвестиційні джерела розвитку підприємництва.	1
	Ефективність економіки та підприємництва.	1
	Підприємницькі ризики.	1

Основна література

1. Бобров В.Я. **Основи ринкової економіки і підприємництва**. Підручник: – К.: Вища школа, 2003. – 719 с.
2. **Економічна теорія**. Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 784 с.
3. **Економіка підприємства**: Структурно-логічний навч. посібник / За ред. д-ра екон. наук, проф. С. Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001. – 457 с.
4. Круш П.В., Подвігіна В.І. **Основи підприємництва**: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2009. – 64с.
5. **Экономика**: Учебник. – 3-е изд. перераб. / Под ред. А.С. Булатова. – М.: Юрист, 2001-2002. – 896с.

Додаткова література

1. **Економіка та підприємництво**: Зб. наук. праць молодих учених та аспірантів, С.І.Дем'яненко. – К.: КНЕУ, 2000.
2. Гальчинський А.С., Єщенко П.С. **Економічна теорія**: Підручник. – К.: Вища школа, 2007. - 540с.
3. **Економічна енциклопедія**.(У трьох томах. Т.1, Т. 2, Т.3.) / Редколегія: С.В.Мочерний (відп. ред.) та інші. – К.: Видавничий центр „Академія”, – 2000, 2001, 2002.- 864с., 848с., 952с.
4. Мочерний С.В., Устенко О.А. **Основи економічної теорії**: Навч. посібник. – 3-тє вид., стер. – К.: Видавничий Центр "Академія", 2009. – 504с. – (Альма-матер). – Бібліогр.: с. 488-489.
5. **Основи економічної теорії**: Підручник / За ред. А.А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001. – 606с.

6. Экономика для инженеров. В 2х частях. Ч1. Введение в экономическую теорию / Под ред. Ю.А. Комарницкого, А.С. Самора. – М.: Высшая школа, 2001. – 391с.

Програму склав к.е.н., доц.

/Є.Г. Самойленко/

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри політичної економії

Протокол від _____ р.

Завідуючий кафедрою політекономії

д.е.н., проф.

/В.М. Тарасевич/

Узгоджено

Начальник навчального відділу

/В.В. Туріщев/

Голова навчального-методичної комісії
за напрямом д.е.н., проф.

/К.Ф. Ковальчук/

Завідуючі випускаючими кафедрами:

економічної інформатики
к.е.н., проф.

/М.С. Кузнецов/

обліку і аудиту
к.е.н., доц.

/Г.О. Король/

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до виконання індивідуальних робіт з дисципліни “Основи економіки та підприємництва”

Загальні вимоги до виконання індивідуальної роботи з дисципліни
“Основи економіки та підприємництва”

1. Мета і завдання індивідуальної роботи

Індивідуальна робота з основ економіки та підприємництва є невід’ємною складовою частиною усього учбового процесу і являє собою важливу форму самостійної роботи студентів по вивченню дисципліни.

Виконання індивідуальної роботи направлене, з одного боку, на більш глибоке вивчення економічних проблем, з іншого боку, на вироблення у студентів елементарних навичок наукового дослідження, економічного мислення.

Індивідуальна робота відображає рівень теоретичних знань студента, отриманих в ході вивчення даної дисципліни, і здатність застосовувати їх в реальному житті.

Порядок виконання індивідуальної роботи наступний:

1. Вибір теми, складання і затвердження плану.
2. Вивчення наукової літератури, статистичного матеріалу.
3. Написання індивідуальної роботи.
4. Оформлення індивідуальної роботи.
5. Захист.

2. Вибір теми, складання і затвердження плану

Написання індивідуальної роботи починається з вибору теми. Тематика індивідуальних робіт розробляється викладачем, який читає лекційний курс, і надається студентам. Відповідно до двох останніх цифр номеру залікової книжки студента групи відбувається закріплення за ним варіанту індивідуальної роботи. Для студентів, що складають дисципліну «Основи економіки та підприємництва» як академічну різницю призначені теоретичні питання 20-50.

Визначившись з варіантом індивідуальної роботи, студент приступає до підбору і вивчення літератури. Значну допомогу в цьому йому може надати перелік літератури (підручників, навчальних посібників, монографій, наукових статей і т.п.), наданий викладачем у ході читання лекцій, а також тематичний каталог учбово-методичного кабінету кафедри політичної економії НМетАУ (ауд. 201, з 13.00 до 16.30), яким можуть скористатися і студенти Інституту підвищення кваліфікації і перепідготовки керівних кадрів і фахівців металургійного комплексу України.

У процесі вивчення основної і додаткової літератури студент складає план індивідуальної роботи, який складається з вступу, трьох-чотирьох вузлових

питань, висновку, списку літератури, що використовується.

План узгоджується з керівником, після чого студент приступає до написання тексту індивідуальної роботи.

3. Написання тексту індивідуальної роботи

Обсяг індивідуальної роботи в рукописному варіанті повинен складати в середньому 15-20 сторінок.

Робота починається з вступу, обсяг якого не повинен перевищувати 1-2 сторінки. У вступі розкривається актуальність вибраної теми, міра її теоретичної розробки, вказуються основні дискусійні питання, формулюється мета написання роботи і дається пояснення загальної логіки викладу матеріалу.

Далі викладається основна частина, в якій розкривається зміст теми.

Виклад кожного розділу доцільно починати з постановки питання, із з'ясування змісту економічних явищ, що аналізуються і реальних процесів. Потім треба перейти до характеристики властивих даним процесам меж і особливостей, показати різноманіття форм вияву і відобразити їх розвиток. Кожне положення роботи не повинно бути просто декларовано. Його потрібно підкріпити аргументованими роз'ясненнями і науково обґрунтованими доказами.

При написанні індивідуальної роботи обов'язково потрібно враховувати специфіку даної дисципліни. У економічний аналіз залучаються не тільки зовнішні форми економічних закономірностей - конкретні інституціональні форми і інструменти, керуючі процесом виробництва, обміну, розподілу і споживання матеріальних благ і послуг. Тому при виборі теми індивідуальної роботи потрібно чітко визначити практичну спрямованість дослідження і при підборі літератури особливу увагу приділити конкретному економіко-статистичному матеріалу. Це можуть бути фінансові і бухгалтерські звіти підприємств, статистичне зведення, бюлетені, матеріали маркетингових і соціологічних досліджень.

У тексті індивідуальної роботи обов'язково повинні використовуватися основні елементи економічного аналізу: графічне або математичне моделювання, зведені таблиці і діаграми.

На закінчення автор повинен чітко сформулювати основні теоретичні висновки і практичні рекомендації, що органічно витікають з кожного питання його роботи. По своєму об'єму висновок не повинен перевищувати 2 сторінки.

Консультуючись з викладачем в процесі написання роботи, студент може отримати відповіді на всі питання, що його цікавлять.

Готову індивідуальну роботу студент повинен здати до учбово-методичного кабінету кафедри політекономії (ауд. 201, з 13.00 до 16.30) не пізніше ніж за 20 календарних днів до іспиту. **Викладач перевіряє роботу в 14 денний строк з дня здачі роботи до кабінету.**

4. Оформлення індивідуальної роботи

Індивідуальна робота може бути виконана як російською, так і українською

мовою.

Перша сторінка роботи – титульний аркуш (див. додаток 1). На другій сторінці наводиться план роботи з вказівкою номерів сторінок, які відповідають питанням і підпитанням роботи (див. додаток 2). Текст роботи пишеться на одній стороні стандартного аркуша (формат А4) розбірливо і акуратно.

Допускається представлення індивідуальної роботи у вигляді комп'ютерного роздруку (Times New Roman, 14; міжсточний інтервал – 1,5; всі поля – 2 см; абзацний відступ 1,25-1,27 см: нумерація сторінок у правому верхньому куті; форматування тексту по ширині). Обов'язковою умовою є наявність полів для зауважень рецензента і нумерація сторінок. Нумери сторінок необхідно розміщувати в правому верхньому куту. На перших трьох сторінках номери не проставляються.

У список літературних джерел, що розташований в кінці індивідуальної роботи, включається література, яка безпосередньо використана при написанні роботи (вона цитувалася, на неї посилалися або вона послужила відправною точкою при формуванні концепції автора).

Список літератури формується в наступному порядку:

- 1) законодавчі акти України в хронологічному порядку їх прийняття;
- 2) монографії, збірники, статті - в алфавітному порядку прізвищ авторів; що не мають на титульному аркуші автора - в алфавітному розташуванні заголовків.

Зразок бібліографічного оформлення літературних джерел наведений в додатку 3.

Всі цитати, що наводяться в роботі, беруться в лапки. При пропуску слів ставлять крапки. При цьому необхідно стежити, щоб таке скорочення не відбилося на значенні цитат. Необхідні пояснення можуть вміщуватися в самому тексті в дужках або у виносках і обов'язково обумовлені, щоб читач бачив, що обмовка належить автору, а не джерелу, що цитується. Звичайно це робиться вказівкою ініціалів автора контрольної роботи в лапки.

Всі цитати і статистичні дані повинні мати посилання на джерела. Допускається два варіанти оформлення посилань:

- посилання наводиться внизу сторінки і відділяється від тексту горизонтальною лінією. У посиланнях на книги вказується прізвище і ініціали автора, повна назва книги, видавництво, рік видання і кількість сторінок (див. додаток 4а). При декількох посиланнях на одне і те ж джерело на одній сторінці (якщо вони йдуть підряд) досить, не повторюючи його назви, писати “Там же, - 3.”. У випадку, коли неодноразово цитується одна і та ж робота, можна не повторювати її кожний раз, а обмежитися прізвищем і ініціалами автора і вказівкою “Указ. соч., - 3.”;
- посилання у вигляді [№, З], де № - номер літературного джерела в списку літератури, що використовується, З - номер сторінки, з якої взята цитата (див. додаток 4 б).

У разі посереднього цитування, перед назвою джерела ставиться “див. там-то”.

Таблиці, що наводяться в тексті, графіки, діаграми, математичні моделі

повинні бути правильно оформлені.

Таблиці нумеруються арабськими цифрами в межах розділу (питання). У правому верхньому куту таблиці над заголовком вміщується напис “Таблиця” з вказівкою номера таблиці. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, розділеного крапкою (див. додаток 5 а).

Рисунки (графіки, схеми, різні діаграми) також нумеруються в межах розділу. Нумерації складаються з слів “Рисунок” (графік, діаграма), номер розділу, крапка, номер малюнка в розділі. Найменування малюнка вміщують над ілюстрацією, номер малюнка - під нею (див. додаток 5 б).

При першому посиланні на рисунок (таблицю) вказується його (її) повний номер, при повторному посиланні додають “див.”, наприклад “див. рис. 2.1”. Якщо в роботі одна таблиця (рисунок), її (його) не нумерують і слова “Таблиця” (“Рис.”) не пишуть.

Порушення вимог до оформлення індивідуальної роботи призводить до необхідності її переробки.

5. Захист індивідуальної роботи

Керівник роботи перевіряє індивідуальну роботу та виставляє попередню оцінку. Якщо оцінка позитивна, робота допускається до захисту. На роботі зазначається «До захисту», ставиться дата та підпис викладача.

При підготовці до захисту студенту потрібно уважно ознайомитися з критичними зауваженнями рецензента, додатково вивчити питання, що викликали ці зауваження.

Захист індивідуальної роботи складається з доповіді студента (5 - 7 хвилин) по виконаній роботі та у відповідях на питання, які поставлені в рецензії керівником або виникли в ході захисту. Після цього визначається захищена чи не захищена індивідуальна робота.

Оцінювання індивідуальної роботи здійснюється викладачем, на роботі ставиться надпис «Захищено», дата та підпис викладача. Захищена індивідуальна робота виступає допуском студента до складання іспиту з дисципліни «Основи економіки та підприємництва».

Додаток 1
Зразок оформлення титульної сторінки

Міністерство освіти та науки України
Національна металургійна академія України

Кафедра політичної економії

ІНДИВІУАЛЬНА РОБОТА

з дисципліни “ Основи економіки та підприємництва ”

на тему: «Підприємство як основна ланка національної економіки»

Виконав:

студент гр. МС-08-2з
Петров А.С.

/ підпис /

Перевірив:

к.е.н, доц.
Сидорчук Е.Н.

/ підпис /

Дніпропетровськ 2013

*Додаток 2***Зразки оформлення плану індивідуальної роботи****План роботи**

	стор.
ВСТУП.	3
1. Сутність і ознаки підприємницької діяльності.....	4
2. Механізм регулювання підприємницької діяльності в Україні.....	12
ВИСНОВОК.	28
ЛІТЕРАТУРА.	30

*Додаток 3***Зразок оформлення списку літератури, що використовується****ЛІТЕРАТУРА**

1. Баб'як М.Н., Пешенкова Л.А., Рибчук А.В. Економічна теорія: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 208с.
2. Бутук А.И. Экономическая теория: Учебное пособие. – 2-е изд., перераб. и доп.-К.:Викар, 2003.- 668с.
3. Гальчинський А.С., Єщенко П.С. Економічна теорія: Підручник.-К.: Вища школа, 2007. - 540с.
4. Економічна енциклопедія.(У трьох томах. Т.1, Т. 2, Т.3.) /Редколегія: С.В.Мочерний (відп. ред.) та інші. – К.: Видавничий центр „Академія”, - 2000, 2001, 2002.- 864с., 848с., 952с.
5. Економічна теорія: Політекономія: Підручник /За ред.. В.Д.Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2007. – 719 с.
6. Экономическая теория (политэкономия): Учебник /Под общ. Ред. заслуженных деятелей науки Российской Федерации, профессоров В.И. Видянина, Г.П. Журавлёвой. – М.: Изд-во Рос. Экон. Акад., 2000. - 592с.

Додаток 4 а

Зразок оформлення посилань

Неокласична школа першорядне значення додає визначенню попиту, виходячи з твердження про те, що “головною вимогою людини є задоволення його потреб, спочатку - життєво необхідних, потім - інших, менш настійних. Отже, на перше місце висувається попит, який є не що інше, як зовнішній вияв більш глибоких потреб людини”.¹⁾

Схильність до споживання - величина відносно постійна, тому “причину порушення рівноваги на товарному ринку потрібно шукати не в процесі виробництва коштів споживання. Це порушення може витікати з диспропорції між пропозицією коштів накопичення і попитом на них”.²⁾

¹⁾Пезенти А. Очерки политической экономии.-Т.2. - М.: Прогресс, 1976.- С. 340.

²⁾ Жамс Е. История экономической мысли XX века. - М.: Изд-во иностранной литературы, 1959. - С. 250.

Додаток 4 б

Зразок оформлення посилань

“Найбільш знаменний момент, що характеризує заощадження і інвестиції, - затверджує П.Самуельсон, - полягає в тому, що в нашому індустріальному суспільстві вони звичайно здійснюються різними особами і по незалежних один від одного причинах” [8, 250-251].

“Багато які економісти вважають, що такий структурний доказ, як міра концентрації або індекс Герфіндаля, недостатній для визначення міри конкурентності ринку. Більш того, вони затверджують, що треба передусім звернути увагу на саму ринкову поведінку фірм” [3, 214].

Додаток 5 а

Зразок оформлення таблиці

Таблиця 1.2

Використання компаніями США різних методів амортизації¹⁾

Методи	Роки			
	1986	1987	1988	1989
Прямолінійні	562	566	562	564
Прискорені:				
суми чисел	26	25	20	17
Зменшуваного залишку	65	57	57	57

Одиниць продукції	59	52	62	65
Інші	69	68	69	74

¹⁾Финансовые и инвестиционные показатели деятельности фирмы. - М.: Финансы и статистика, 1991. - С. 27.

Додаток 5 б

Зразок оформлення графіків

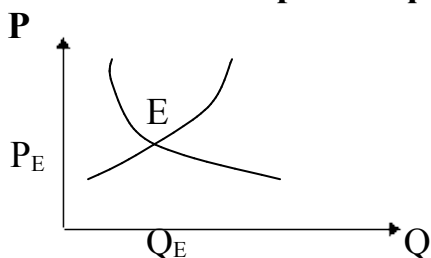

Рис. 2.1. Ціна рівноваги

3. ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ з дисципліни “Основи економіки та підприємництва”

- 1 SWOT аналіз.
- 2 Бізнес-план: основні розділи та мета розробки.
- 3 Види ділових стратегій.
- 4 Внутрішнє середовище підприємництва.
- 5 Внутрішньо-фірмові конфлікти та основні способи їх запобіганню.
- 6 Державні та муніципальні форми підтримки підприємництва.
- 7 Діловий цикл розвитку бізнесу.
- 8 Зовнішнє середовище підприємництва.
- 9 Інформаційне забезпечення підприємництва.
- 10 Комерційна тайна: поняття та форми захисту інформації.
- 11 Конкуренція та її значення для підприємницької діяльності.
- 12 Концепції маркетингу. Стратегії маркетингу.
- 13 Кредитування малого підприємництва.
- 14 Критерії вибору персоналу.
- 15 Критерії економічної ефективності бізнесу.
- 16 Культура підприємницької діяльності. Соціальна відповідальність підприємця.

- 17 Методи та форми стимулювання ефективної роботи персоналу фірми.
- 18 Мотивація підприємця та його робітників.
- 19 Некомерційні організації.
- 20 Облікова політика фірми.
- 21 Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.
- 22 Організація роботи малого підприємництва.
- 23 Особливості оподаткування підприємництва.
- 24 Особливості розвитку підприємництва в світі.
- 25 Особливості розвитку підприємництва в Україні.
- 26 Особливості укладання комерційних контрактів.
- 27 Оцінка фінансового положення підприємства.
Переваги та недоліки малого бізнесу порівняно з великими підприємствами.
- 28 Підприємствами.
- 29 Підприємництво без створення юридичної особи.
Підприємництво в соціальному секторі економіки (сфера освітніх послуг, платні медичні послуги, культура тощо).
- 30 Підприємництво тіньової сфери.
- 31 Підприємницька діяльність на ринку цінних паперів.
- 32 Підприємницькі доходи.
Підприємницькі здібності та розвиток особистості підприємця в процесі становлення бізнесу.
- 33 Підприємницькі ризики та їх урахування при організації бізнесу в металургійній сфері.
- 34 Правова база підприємницької діяльності.
Роль ринкової інфраструктури у формування сприятливого клімату для діяльності підприємців.
- 35 Сімейне підприємництво.
- 36 Стратегії конкуренції.
- 37 Стратегія підприємництва: сутність, основні види, методи розробки.
- 38 Сутність, цілі та види сучасного підприємництва.
- 39 Фінансовий менеджмент для здійснення підприємницьких проектів.
- 40 Форми та методи забезпечення безпеки бізнесу.
- 41 Цілі та основні методи дослідження товарного ринку.

4. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА”

- 1 Бізнес-план: основні розділи та мета розробки.

- 2 Бухгалтерський баланс.
- 3 Вибір в економіці.
- 4 Вибір об'єктів інвестування. Іноземне інвестування.
- 5 Види підприємницьких ризиків. Стратегія розвитку фірми. «Бізнес-область» (ніша ринку).
- 6 Визначення та аналіз сутності підприємницьких ризиків.
- 7 Виробничі фонди, їх структура та відтворення. Фізичне і моральне зношування основних фондів.
- 8 Власність і економічні інтереси.
- 9 Внутрішнє середовище підприємництва.
- 10 Господарський механізм.
- 11 Державні та муніципальні форми підтримки підприємництва.
- 12 Джерела інвестування та використання інвестиційних коштів.
- 13 Економічні відносини. Суб'єкти економіки та підприємництва.
- 14 Зовнішнє середовище підприємництва.
- 15 Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.
- 16 Зовнішньоекономічне середовище функціонування та розвитку підприємництва.
- 17 Інвестиції: сутність, види та цілі інвестування.
- 18 Короткостроковий та довгостроковий періоди діяльності фірми. Визначення фірмою оптимального обсягу виробництва.
- 19 Культура підприємницької діяльності. Соціальна відповідальність підприємця.
- 20 Макрорівень підприємницької діяльності. Основні показники розвитку національної економіки.
- 21 Мотивація підприємця та його робітників.
- 22 Облікова політика фірми.
- 23 Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.
- 24 Організація роботи малого підприємництва.
- 25 Основні економічні проблеми та вибір в економіці.
- 26 Основні напрями виробничої діяльності підприємства.
- 27 Основні показники розвитку національної економіки.
- 28 Основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства та фірми. Доходи від підприємницької діяльності.
- 29 Особливості оподаткування підприємництва.
- 30 Особливості організації індивідуального та сімейного підприємства.
- 31 Особливості поведінки підприємств за різних ринкових структур.
- 32 Особливості поведінки підприємств за різних ринкових структур.
- 33 Особливості розвитку підприємництва у світі.
- 34 Оцінка фінансового положення підприємства.

- 35 Переваги та недоліки бізнесу без утворення юридичної особи.
- 36 Підприємництво та економічне середовище.
- 37 Підприємництво тіньової сфери.
- 38 Підприємство (фірма) як основна ланка національної економіки та його цілі.
- 39 Підприємство: сутність та форми підприємницької діяльності.
- 40 Поняття про свободу та місію підприємницької діяльності.
- 41 Правова база підприємницької діяльності.
- 42 Приватизація, її особливості для підприємств України.
- 43 Ринкові структури (досконала конкуренція, монополія, олігополія, монополістична конкуренція).
- 44 Ринок, ринковий механізм попиту та пропозиції.
- 45 Розрахунок точки беззбитковості.
- 46 Роль ринкової інфраструктури у формування сприятливого клімату для діяльності підприємців.
- 47 Стратегії коригування цін (цінове стимулювання, цінова дискримінація та ін.).
- 48 Стратегія розвитку фірми.
- 49 Сутність відносин власності.
- 50 Сутність та види конкуренції. Стратегії та методи конкуренції.
- 51 Сутність та основні принципи оподаткування. Сутність та структура податкової системи.
- 52 Сутність та структура витрат підприємства. Собівартість і її структура.
- 53 Сутність, місце та функції малого бізнесу.
- 54 Сутність, цілі та види сучасного підприємництва.
- 55 Товарне виробництво, ринок та ринкова економіка.
- 56 Фізичне і моральне зношування основних фондів.
- 57 Фінансові та кредитні відносини підприємств.
- 58 Форми та методи забезпечення безпеки бізнесу.
- 59 Характеристика основних правових форм підприємництва: кооператив, ТОВ, повне товариство, акціонерне товариство.
- 60 Ціни та ціноутворення.
- 61 Цінова еластичність попиту та пропозиції.

5. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА»

ДО ТЕМИ «ВСТУП ДО ДИСЦИПЛІНИ. ОСНОВНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ»

План

1. Предмет і завдання курсу. Поняття «економіка», «підприємництво».
2. Економічні відносини. Суб'єкти економіки та підприємництва.
3. Основні економічні проблеми. Вибір в економіці. Межа виробничих можливостей. Економічна ефективність.

Література

1. Саєнко М. Г. Стратегія підприємства: Підручник. – Тернопіль: «Економічна думка». – 2006. – 390 с.
2. Економічна теорія. Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. - Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 784 с.
3. Круш П.В., Подвігіна В.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2009. – 64с.
4. Економічна теорія: Політекономія: Підручник /За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2003. – С. 206 – 216.
5. Экономика. Учебник. 3-е издан., перераб. и доп./ Под ред. проф. А.С. Булатова.-М: Бек, 1999.- С. 257-258, 274-284.

ДО ТЕМИ «РИНКОВИЙ МЕХАНІЗМ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Заняття 1

План

1. Товарне виробництво.
2. Ринок та ринкова економіка.
3. Попит, пропозиція та ринкова рівновага.

Заняття 2

План

1. Функції та види підприємницької діяльності.
2. Організаційно-правові форми підприємництва в Україні.
3. Власність і економічні інтереси. Власність, експлуатація і управління.
4. Форми державної та муніципальної підтримки підприємництва

Література

1. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2007. – 719 с.
2. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. А. А.Чухна. - К.: Вища школа, 2001.- С. 67-76.
3. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М.Тарасевича. - Київ: Центр навчальної літератури, 2006.- С. 53-68.
4. Круш П.В., Подвігіна В.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2009. – 64с.
5. Долан Э.Дж., Линдсей Д. Микроэкономика – С-Пб., 1994. - С.32-50, 60-71. Макконнелл К., Брю С. Экономикс: Принципы, проблемы и политика Т.І.-М.: Республика, 1992. -С. 12.-28.
6. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 77 – 87.

ДО ТЕМИ «ПІДПРИЄМСТВО ЯК ОСНОВНА ЛАНКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ»

План

1. Підприємство (фірма) як основна ланка національної економіки та його цілі. Виробничі фонди, їх структура та відтворення. Фізичне і моральне зношування основних фондів. Амортизація.
2. Сутність та структура витрат підприємства. Собівартість і її структура.
3. Короткостроковий та довгостроковий періоди діяльності фірми. Визначення фірмою оптимального обсягу виробництва.

Література

1. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2007. – 719 с.
2. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2005. – С.157-167.
3. Рыночная экономика Т. I. Теория рыночной экономики. Ч. I. Микроэкономика /В.Ф Максимова – М.: Соминтекс.- С. 84-86, 90-94.
4. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика – М.: Дело, 1993. – С. 121-127, 136-141.
5. Экономика. Учебник, 3-е издан., перераб. и доп. / Под ред. проф. А.С. Булатова.- М.: Юристъ, 2002. - С. 212-224.

ДО ТЕМИ «РОЛЬ КОНКУРЕНЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

План

1. Сутність та види конкуренції. Стратегії і методи конкуренції.
2. Ринкові структури (досконала конкуренція, монополія, олігополія, монополістична конкуренція).
3. Конкурентні переваги товарів та фірм. Особливості поведінки підприємств за різних ринкових структур.
4. Антимонопольна політика держави, її форми та методи.

Література

1. Економічна теорія: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. - Київ: Центр навчальної літератури, 2006.- Гл. 5.
2. Экономика: Учебник. – 3-е изд. перераб. / Под ред. А.С. Булатова. – М.: Юрист, 2002. – 896с.
3. С.М. Клименко, О.С. Дуброва, Д.О. Барабась, Т.В. Омеляненко., А.В. Вакуленко Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2006. - 527 с.
4. Основы предпринимательства [Электронный ресурс]: учебный курс / В.В. Гребенник, С.В. Шкодинский. — Электронный курс. — М: МИЭМП, 2008 // Режим доступа к курсу: <http://e-college.ru>.
5. Пиндайк Р., Рубинфельд Д. Микроэкономика. -М.: Экономика, Дело. 1992. – С. 217-264, 273-176.
6. Фишер С. Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. - М.:Дело, 1993. – С. 155- 172.
7. Хайман Д. Современная микроэкономика: анализ и применение. -М.: Финансы и статистика. Т.І. - С . 280-300, 329-342.

ДО ТЕМИ «ФІНАНСОВІ ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА»

Заняття 1

План

1. Фінанси підприємства. Основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства та фірми.
2. Доходи від підприємницької діяльності. Податкові зобов'язання підприємства.

Заняття 2

План

1. Сутність та основні принципи оподаткування.

2. Сутність та структура податкової системи.
3. Податкова політики держави. Податкові пільги.
4. Бухгалтерський баланс.

Література

1. Долан Э.Дж., Линдсей Д. Микроэкономика -С.-Пб., 1994.- С. 32-50, 60-71.
2. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2001. — 460 с., іл.
3. Кучерявенко Н.П. Основы налогового права. – Харьков: Эспира, 1996. – С. 38-43, 70-78, 119-144, 154-174.
4. Юрій С.І., Бєскід Й.М. Бюджетна система України: навч. посібник – К.: НІОС. - 2000. – С. 36 -194.
5. Основы предпринимательства [Электронный ресурс]: учебный курс / В.В. Гребенник, С.В. Шкодинский. — Электронный курс. — М.: МИЭМП, 2008 // Режим доступа к курсу: <http://e-college.ru>.
6. Економіка підприємства: Структурно-логічний навч. посібник / За ред. д-ра екон. наук, проф. С. Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001. – 457 с.
7. Рудый К.В. Финансовые, денежные и кредитные системы зарубежных стран: Учеб. пособие / К.В. Рудый. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Новое знание, 2004. – 400с.

ДО ТЕМИ «ОСНОВИ ЦІНОУТВОРЕННЯ»

План

1. Сутність, структура та види цін.
2. Цінова політика підприємства. Фактори ціноутворення.
3. Цінова еластичність попиту та пропозиції.
4. Методики та стратегії встановлення цін.
5. Розрахунок точки беззбитковості. Стратегії коригування цін (цінове стимулювання, цінова дискримінація та ін.).

Література

1. Рыночная экономика Т. І. Теория рыночной экономики. Ч. І. Микроэкономика /В.Ф Максимова - М."Соминтекс", 1992. – С. 35-65.
2. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. - М.: Дело, 1993. – С. 40-56, 75-95.
3. Тормоса Ю. Г. Ціни та цінова політика: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 122 с.
4. Економіка підприємства: Структурно-логічний навч. посібник / За ред. д-ра екон. наук, проф. С. Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001. – 457 с.
5. Круш П.В., Подвігіна В.І. Основы підприємництва: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2009. – 64с.
6. Основы предпринимательства [Электронный ресурс]: учебный курс / В.В. Гребенник, С.В. Шкодинский. — Электронный курс. — М.: МИЭМП, 2008 // Режим доступа к курсу: <http://e-college.ru>.

ДО ТЕМИ «ІНВЕСТИЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА»

План

1. Інвестиції: сутність, види та цілі. Вибір об'єктів інвестування.
2. Іноземне інвестування. Інвестиційна стратегія. Джерела інвестування та використання інвестиційних коштів.
3. Основні показники розвитку національної економіки.
4. Процентна ставка та дисконтування грошових потоків.

Література

1. Пересада А. А. та ін. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А. А.

- Пересада, О. О. Смірнова, С. В. Онікієнко, О. О. Ляхова. — К.: КНЕУ, 2001. — 251 с.
2. Круш П.В., Подвігіна В.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2009. – 64с.
 3. Основы предпринимательства [Электронный ресурс]: учебный курс / В.В. Гребенник, С.В. Шкодинский. — Электронный курс. — М: МИЭМП, 2008 // Режим доступа к курсу: <http://e-college.ru>.
 4. Анатомия глобальной экономики: учебное пособие / О.Т. Богомолов. – М.: ИКЦ “Академкнига”, 2004. – С. 11-22.
 5. Кругман П., Обстфельд М. Международная экономика. Теория и политика: Учебник для вузов /Пер. с англ. под ред. В.П. Колесова, М.В. Кулакова. - М.: Экономический факультет МГУ, ЮНИТИ, 1997. - С.148- 164.
 6. Водянов А., Смирнов. Инвестиционная политика: каким методам госрегулирования отдать предпочтение //Российский экономический журнал. – 2001. - № 11. – С. 12-19.
 7. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 129-148.

ДО ТЕМИ «ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА. ПІДПРИЄМНИЦЬКІ РИЗИКИ»

План

1. Макрорівень підприємницької діяльності. Основні показники розвитку національної економіки.
2. Загальна економічна рівновага та форми макроекономічної нестабільності.
3. Види підприємницьких ризиків. Стратегія розвитку фірми. «Бізнес-область» (ніша ринку). Сутність стратегічного управління.
4. Господарський механізм та економічна політики держави.
5. Зовнішньоекономічне середовище функціонування та розвитку підприємництва.

Література

1. Вітлінський В. В., Верченко П. І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2000. — 292 с.
2. Економіка підприємства: Структурно-логічний навч. посібник / За ред. д-ра екон. наук, проф. С. Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001. – 457 с.
3. Круш П.В., Подвігіна В.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2009. – 64с.
4. Основы предпринимательства [Электронный ресурс]: учебный курс / В.В. Гребенник, С.В. Шкодинский. — Электронный курс. — М: МИЭМП, 2008 // Режим доступа к курсу: <http://e-college.ru>.
5. Основы предпринимательства: учебно-методическое пособие / сост. Г.Н. Баранникова. — Воронеж, 2005.
6. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 420 – 439.

6. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ЗДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА»

Тестові завдання

«Основи підприємницької діяльності. Ринковий механізм»

за темами «Вступ до дисципліни. Основні економічні проблеми», «Ринковий механізм та підприємництво», «Підприємство як основна ланка національної економіки», «Роль конкуренції в організації підприємницької діяльності»

1. З наведених положень виділити поняття потреби:

- А. Це внутрішній мотив, який спонукає до діяльності, що створює конкретні види матеріальних й духовних благ.
- Б. Виражає відносини між людьми з приводу виробництва й використання вироблених благ та послуг.
- В. Процес споживання засобів виробництва та робочої сили.
2. Об'єктивною підставою необхідності вибору в економіці є:
- А. Бажання економістів та політиків сформулювати привабливу модель економіки.
- Б. Перехід до ринкової економіки.
- В. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб суспільства.
- Г. Прагнення задовольнити потреби людей в повному обсязі.
3. До складу основних економічних ресурсів за неокласичним підходом належать:
- А. Земля, капітал, праця, гроші.
- Б. Земля, капітал, праця, підприємницькі здібності.
- В. Земля, капітал, праця, підприємницькі здібності, гроші.
4. Крива виробничих можливостей відображає:
- А. Максимальний обсяг виробництва при різних комбінаціях факторів виробництва.
- Б. Оптимальні витрати виробництва.
- В. Ефективність суспільного виробництва.
- Г. Усе наведене.
- Д. Нічого з наведеного.
5. Як графічно буде зображено повну зайнятість ресурсів відносно кривої виробничих можливостей?
- А. В межах кривої виробничих можливостей.
- Б. За межами кривої виробничих можливостей.
- В. На кривій виробничих можливостей.
6. Підберіть вірну характеристику відносин розпорядження:
- А. Право застосування об'єкта власності відповідно з його призначенням.
- Б. Право виключного контролю над об'єктом власності.
- В. Право володіння об'єктом власності.
7. Яке з наведених нижче визначень найбільш повно розкриває економічну сутність відносин власності?
- А. Власність – це єдність економічних та юридичних відносин.
- Б. Це відносини користування, володіння і розпорядження благами.
- В. Це відносини з приводу виробництва, розподілу, обміну й споживання економічних благ.
- Г. Це відносини з приводу привласнення благ.
8. Яке з наведених визначень найбільш повно розкриває юридичний зміст власності?
- А. Відносини між людьми з приводу привласнення матеріальних благ.
- Б. Відносини людей до матеріальних благ.
- В. Відносини користування, володіння та розпорядження благом.
- Г. Відносини між людьми, що закріплені у нормах права.
9. Підберіть вірну характеристику відносин користування:
- А. Право застосування об'єкта власності відповідно з його призначенням.
- Б. Право виключного контролю над об'єктом власності.
- В. Право володіння об'єктом власності.
10. Визначить основні умови становлення товарного виробництва:
- А. Засоби виробництва належать капіталісту.
- Б. Робоча сила виступає товаром.
- В. Товаровиробники економічно відокремлені.
- Г. Суспільний розподіл праці.
- Д. Вірно А,Б.
- Є. Вірно В,Г.
11. Товар – це:
- А. Продукт праці, що задовольняє потребу людини.

- Б. Продукт праці, що задовольняє потребу людини та виробляється для обміну на ринку.
В. Продукт, створений для споживання іншими людьми.
12. Визначити форму праці, яка створює вартість товару:
А. Абстрактна праця.
Б. Конкретна праця.
В. Усе наведене.
Г. Нічого з наведеного.
13. Продуктивність праці – це:
А. Витрати робочого часу на виробництво одиниці продукції.
Б. Кількість продукції, виробленої в одиницю часу.
В. Витрати робочої сили в одиницю часу.
Г. Вірно А, Б.
14. Приватизація – це:
А. Перехід об'єкта у власність місцевих органів влади.
Б. Передача майна в оренду з правом наступного викупу.
В. Відчуження державної власності на користь приватних осіб.
Г. Розподіл частини державної власності серед юридичних осіб.
15. Оберіть суб'єктів власності:
А. Автомобіль.
Б. Студент НМетАУ.
В. Державна казна.
Г. Домна.
16. Фізичний знос обладнання – це:
А. Втрати фізичних властивостей в наслідок експлуатації та під впливом зовнішнього середовища.
Б. Поява нової, більш продуктивної та економічної техніки.
В. Старіння елементів основного капіталу в наслідок НТП.
Г. Все зазначене вірно.
17. Моральний знос обладнання – це:
А. Втрати фізичних властивостей в наслідок експлуатації.
Б. Втрати властивостей під впливом зовнішнього середовища.
В. Старіння елементів основного капіталу в наслідок НТП.
Г. Все зазначене вірно.
18. Визначте, який критерій класифікації підприємств за розміром не має сенсу:
А. Кількість робітників, працюючих на підприємстві.
Б. Продуктивність праці робітників.
В. Обсяг виробництва.
19. Визначте, що не відноситься до переваг великого промислового підприємства:
А. Можливість комплексного використання сировини і матеріалів.
Б. Можливість упровадження НТП.
В. Висока мобільність.
Г. Низькі витрати на одиницю продукції.
20. Які з наведених факторів впливають на зміну величини попиту на продукт В?
А. Зміна ціни товару-замінника.
Б. Зміна ціни товару В.
В. Зростання доходів споживача.
Г. Зміна смаків споживача.
21. Якщо ціна товару зростає, то крива попиту на товар-замінник:
А. Зміщується ліворуч.
Б. Зміщується праворуч.
В. Знижується.
Г. Залишається незмінною.
22. Які з наведених факторів спричиняють зміщення кривої попиту на товар А ліворуч:
А. Зростання населення.
Б. Зростання грошових доходів.
В. Зниження ціни товару-субституту В.
Г. Зростання ціни товару-субституту В.
23. У теорії виробництва короткотерміновим періодом називають:
А. Будь-який проміжок часу менший за рік.
Б. Проміжок часу, на протязі якого усі фактори виробництва змінні.
В. Час, необхідний для того, щоб змінити обсяг продукції, що випускається.
Г. Період, на протязі якого хоча б один фактор залишається незмінним.
24. Змінні фактори виробництва – це фактори:

- А. Що можуть бути змінені при зміні випуску продукції.
 Б. Що не залежать від зміни обсягу випуску продукції.
 В. Ціна яких нестабільна.
 Г. Ціна на які контролюється державою.
25. Довготерміновий період – це відрізок часу, на протязі якого:
 А. Усі фактори виробництва змінні.
 Б. Усі фактори виробництва постійні.
 В. Фірма не може змінити розміри своїх споруд, але може змінити ступінь завантаження машин і обладнання.
 Г. Фірма не може змінити ні розміри своїх споруд, ні кількість машин і обладнання.
26. Постійними факторами виробництва називаються фактори:
 А. Що не змінюють попит на певний товар.
 Б. Розмір яких фіксований при різних обсягах випуску продукції.
 В. З постійною ціною.
 Г. Що визначаються розмірами фірми.
27. Що з наведеного є ознакою лише досконало конкурентного ринку:
 А. Фірма не має ринкової влади.
 Б. Фірма максимізує прибуток.
 В. Фірма одержує економічний прибуток в довготерміновому періоді.
 Г. Лінія попиту є лінією середньої виручки фірми.
28. Досконало конкурентна фірма – це:
 А. Фірма, яка використовує методи тільки легальної конкуренції.
 Б. Фірма, яка не впливає на формування ринкової ціни.
 В. Фірма, яка використовує будь-які форми конкурентної боротьби.
 Г. Фірма, якій вдається встановити бажану ціну в конкурентній боротьбі.
29. Якщо фірма, яка діє на досконало конкурентному ринку, скоротить пропозицію своєї продукції, то це:
 А. Приведе до зниження ринкової ціни продукту.
 Б. Не здійснить ніякого впливу на ринок.
 В. Приведе до зростання ринкової ціни продукту.
 Г. Скоротить пропозицію і підвищить ринкову ціну продукту.
30. У моделі монополії вважається, що:
 А. Продавці і покупці сприймають ціни як задані.
 Б. Проникнення на ринок нових фірм не обмежене.
 В. У покупців обмежений вибір.
 Г. Виробляється стандартизована продукція.
31. Цінова дискримінація – це:
 А. Продаж за різними цінами однієї і тієї ж продукції різним покупцям.
 Б. Дискримінація в оплаті праці робітників.
 В. Підвищення ціни на товар більш високої якості.
 Г. Експлуатація за рахунок встановлення більш високих цін на споживчі товари.
32. Бар'єром для вступу у галузь можуть бути:
 А. Патенти і ліцензії.
 Б. Більш низькі витрати крупного виробництва.
 В. Законодавче оформлення виключних прав.
 Г. Все перераховане вірно.
33. Що з наведеного можна пояснити наявністю монопольної влади:
 А. Відносно більш високі ціни на автомобілі “Форд” порівняно з автомобілями “Крайслер”.
 Б. Високі ціни на “поп-корн” у місцевих кінотеатрах.
 В. Високі ціни на авіаквитки у період літніх відпусток.
 Г. Усе вірно.
34. Фірма є олігополістом, якщо:
 А. Встановлює ціну на рівні МС.
 Б. Йде за ціною лідера.
 В. Встановлює ціну на рівні AVC.
 Г. Встановлює ціну, виходячи з кривої попиту.
35. Картельний договір буде нестабільним, якщо:
 А. Картель регулює виробництво однорідного товару.
 Б. Фірма не здатні виявити порушника.
 В. Члени картелю мають однакові витрати.
 Г. Ніщо з наведеного невірно.
36. Олігополістичний ринок має таку спільну рису з ринком монополістичної конкуренції як:
 А. Відсутні будь-які бар'єри для входу в галузь.
 Б. Для фірми характерна стратегічна поведінка.

- В. Діє незначна кількість виробників.
Г. Фірми мають ринкову владу.
37. Монополістична конкуренція характеризується тим, що:
А. Фірми можуть абсолютно вільно входити на ринок і виходити з нього.
Б. На ринку діє невелика кількість фірм.
В. Фірми, що діють на цьому ринку, випускають диференційовану продукцію.
Г. Фірми знаходяться у взаємозалежності між собою.
38. Якщо монополія в галузі замінюється на монополістичну конкуренцію, то від цього:
А. Виграють продавці.
Б. Виграють покупці.
В. Ніхто не виграє.
Г. Виграють і продавці і покупці.
39. Ринки досконалої і монополістичної конкуренції схожі тим, що:
А. Випускаються однорідні товари.
Б. Ціна перевищує граничні витрати.
В. Відсутні бар'єри для вступу конкурентів у галузь.
Г. Вірна відповідь відсутня.
40. Монополістична конкуренція досить ефективна і вигідна споживачам тому, що:
А. Диференціація продукту призводить до кращої реалізації найвибагливіших смаків споживачів.
Б. Фірми виробляють ефективний, з точки зору ринку, обсяг продукції.
В. Досягається ефективно, з точки зору суспільства, використання ресурсів.
Г. Все наведене вірно.
41. Монополістична конкуренція виникає на ринках тих товарів, де еластичність попиту:
А. Як правило низька.
Б. Більша за одиницю.
В. Приблизно дорівнює одиниці.
Г. Може бути якою завгодно.
42. Що не відноситься до методів ведення нецінової конкуренції:
А. Реклама.
Б. Надання гарантійного обслуговування.
В. Надання споживацького кредиту.
Г. Сезонний розпродаж товарів.
43. Для ринку монополістичної конкуренції не є характерним:
А. Обмежений контроль над цінами.
Б. Відносно великі витрати на виробництво і реалізацію продукції.
В. Неможливість впливу на еластичність попиту з боку виробника.
Г. Використання засобів нецінової конкуренції.
44. Формами диференціації продукції не можуть бути:
А. Функціональні особливості товару.
Б. Часи роботи торгової точки.
В. Різні ціни на одну і ту ж товарну групу.
Г. Зручні форми розрахунків.
45. Що служить синонімом до поняття «конкурентна стратегія»:
А. «Маркетингова стратегія».
Б. «Стратегія бізнесу».
В. «Портфельна стратегія».
Г. Правильні відповіді Б. і В.
46. В основі виокремлення стратегії агресорів, стратегії фірм, які займають сегменти з найкращими позиціями, стратегії «середніх» фірм, стратегії фірм, які займають сегменти з високою цінністю, стратегії оборонців лежить така класифікаційна ознака, як:
А. Конкурентні позиції та маркетингові спрямування.
Б. Метод конкуренції фірми на цільовому ринку.
В. Стратегічний профіль фірми.
Г. Вірна відповідь відсутня.
47. Якої конкурентної стратегії дотримується підприємство, що випускає товар з унікальними характеристиками і реалізує його на конкретному сегменті ринку:
А. Лідерство у витратах.
Б. Зосередження на витратах.
В. Диференціація.
Г. Зосередження на диференціації.
48. В якості базових стратегій формування конкурентної переваги М. Портер виокремив:
А. Стратегію лідерства у витратах.
Б. Стратегію негайного реагування на потреби ринку.

- В. Стратегію диференціації.
Г. Стратегію зосередження.
49. Стратегія найменших сукупних витрат буде ефективною за наступних умов:
А. На ринку переважає цінова конкуренція.
Б. Фірма має велику частку на ринку і можливості доступу до дешевих сировинних ресурсів.
В. Підвищення цін не означатиме втрату споживачами свого прибутку.
Г. Галузева стандартизація і відсутність ефективно диференціації.
Д. На ринку переважає нецінова конкуренція.
Є. Попит на продукцію підприємства еластичний за ціною і є однорідним.
50. Перспективний для реалізації конкурентної стратегії диференціації ринок характеризується наступним:
А. Цінова конкуренція.
Б. Різноманітна структура попиту на продукцію.
В. Нецінова конкуренція.
Г. Незначна частка витрат споживачів на придбання продукції в структурі їх бюджету.
Д. Наявність широких можливостей виділення товарів на ринку, гарне сприйняття і висока оцінка продукції споживачами.
Є. Нерозвиненість стратегії диференціації продукції в галузі.
51. Передумовами реалізації стратегія зосередження (фокусування) виступають:
А. Обмеженість можливостей підприємства щодо обслуговування всього ринку.
Б. Державна підтримка діяльності підприємства.
В. Різноманіття споживачів по споживанню і цільовому використанню товару.
Г. Відсутність спеціалізації конкурентів на конкретних сегментах ринку.
52. Г.Л. Азов у процесі доповнення та розвитку концепції М. Портера запропонував дві принципово нові стратегії формування конкурентних переваг:
А. Стратегія зниження собівартості.
Б. Стратегія впровадження інновацій.
В. Стратегія сегментування ринку.
Г. Стратегія диференціації продукту.
Д. Стратегія негайного реагування на потреби ринку.
53. Пошук нових груп споживачів і територіальних ринків, підготовка до моменту проникнення в галузь могутніх компаній з інших галузей – це можливі стратегії компаній, що працюють на:
А. Швидкозростаючих ринках.
Б. Ринках у період уповільнення зростання.
В. Ринках у період застою.
54. Стратегії фірм у відповідь на зміни в конкурентному середовищі галузі на стадії зрілості:
А. Оптимізація обслуговування.
Б. Посилення уваги зниженню витрат.
В. Орієнтація на стратегію фокусування шляхом виявлення, створення і розробки зростаючих ринкових сегментів.
Г. Збільшення вигод для споживача шляхом інтеграції.
55. Для фірми, що має слабку конкурентну позицію, пропонується будувати свою політику, виходячи з таких стратегічних можливостей:
А. Стратегія кругового наступу.
Б. Стратегія негайного відступу і покидання галузі.
В. Пошук незайнятої ніші.
Г. Проходження за лідером.
56. Підприємець – це:
А. Особа, що займається не забороненою підприємницькою діяльністю.
Б. Ініціативна особа, яка ризикує своїми коштами задля отримання відповідного господарського результату.
В. Самостійний господарюючий суб'єкт ринкових відносин, що діє на свій страх та ризик з метою отримання прибутку.
Г. Ловкий організатор нових вигідних справ.
Д. Все перераховане разом правильно.
57. Підприємцем є:
А. Власник, який живе на відсотки від своїх депозитів.
Б. Продюсер, що організовує випуск кінофільму на чужі кошти.
В. Господар дома, який турботливо оберігає своє майно.
58. Оберіть, кого з названих осіб можна вважати підприємцем:
А. Лікар муніципальної клініки.
Б. Артист державного академічного театру.
В. Викладач ВНЗ.
Г. Засновники акціонерного товариства.

- Д. Лікар, який має власну лікарню.
 Є. Письменник, що видає книжки за свій рахунок.
 Ж. Найманий робітник.
59. Підприємницька здібність – це:
 А. Вміння вести справу, бізнес.
 Б. Здібність людини використовувати певне сполучення ресурсів для виробництва товарів, приймати ефективні рішення, створювати новації та йти на ризик.
 В. Все різноманіття здібностей підприємця.
 Г. Все зазначене правильне.
60. Підприємство – це:
 А. Суб'єкт господарювання.
 Б. Суб'єкт та обсяг права – майновий комплекс, що використовується для підприємства.
 В. Колектив людей.
61. Що таке ноу-хау:
 А. Запатентоване технічне розв'язання чи винахід.
 Б. Незапатентоване технічне розв'язання чи винахід.
 В. Жодна відповідь не є вірною.
62. Реалізація товарів за гроші – це:
 А. Бартер.
 Б. Продаж.
 В. Кредит.
63. Сума грошей, за якою товари продаються населенню – це:
 А. Закупочна ціна.
 Б. Роздрібна ціна.
 В. Оптова ціна.
64. Фактори виробництва – це:
 А. Продуктивність праці.
 Б. Земля, праця, капітал та підприємницькі здібності.
 В. Розмір виробництва продукції.
65. Обмеженість ресурсів – це проблема, що:
 А. Є лише у бідних людей.
 Б. Є у всіх людей та суспільств.
 В. Існує лише у бідних країнах.
66. У системі вільного підприємництва:
 А. Кожен громадянин має право голосувати на виборах.
 Б. Людина може зайнятися будь-яких законним бізнесом.
 В. Люди можуть робити будь-що за бажанням.
67. Сільськогосподарський підприємець, який діє на засадах власної праці:
 А. Службовець.
 Б. Фермер.
 В. Роботодавець.

Тестові завдання

«Фінансова політика та ефективність підприємництва»

за темами «Фінансові основи підприємництва», «Основи ціноутворення», «Інвестиційні джерела розвитку підприємництва», «Ефективність економіки та підприємництва. Підприємницькі ризики»

- Яку з функцій виконує господарський механізм в економічній системі суспільства:
 - Погоджує економічні інтереси суб'єктів господарювання.
 - Забезпечує максимізацію прибутку виробництва.
 - Встановлює форми розподілу ССП у суспільстві.
- Що з перерахованого є найбільш прийнятим набором цілей державної економічної політики:
 - Максимізація прибутку, максимізація корисності, стабільність цін.
 - Забезпечення повної зайнятості, нульової інфляції, загальної економічної рівноваги.
 - Економічне зростання, збереження низьких темпів інфляції, підтримка певного рівня зайнятості.
 - Контроль над обсягом державних видатків, сукупним попитом і розмірами інвестицій.
- Економічна політика держави:
 - Формується в результаті взаємодії політичних сил.
 - Визначається Президентом країни.
 - Формується апаратом виконавчої влади.

- Г. Всі відповіді вірні.
 Д. Немає вірної відповіді.
4. У яких основних формах здійснюється реалізація економічних функцій держави:
 А. Вироблення господарських правових норм.
 Б. Забезпечення рівності доходів.
 В. Націоналізація економіки.
 Г. Демократизація економічного життя суспільства.
5. Крива А. Лаффера ілюструє зв'язок між:
 А. Ставкою податку та податковими надходженнями до бюджету.
 Б. Ставкою податку та попитом на товари першої необхідності.
 В. Ставкою податку та рівнем добробуту в суспільстві.
 Г. Вірно А, В.
6. Вкажіть, що не відноситься до непрямих податків:
 А. Акцизні платежі.
 Б. Податок на прибуток.
 В. Податок на додаткову вартість.
 Г. Митний збір.
 Д. Вірно А, Б.
 Є. Вірно А, В, Г.
7. Вкажіть, що відноситься до непрямих податків:
 А. Акцизні платежі.
 Б. Податок на прибуток.
 В. Податок на додаткову вартість.
 Г. Митний збір.
 Д. Вірно А, Б.
 Є. Вірно А, В, Г.
8. Оберіть основні функції держави:
 А. Регіональні функції, функції об'єднань, політичні, ідеологічні.
 Б. Загальні функції, змішані функції, економічні функції.
 В. Політичні функції, соціальні, ідеологічні, міжнародні, економічні.
9. Зосередження виробництва певної продукції в окремих країнах означає:
 А. Міжнародну кооперацію.
 Б. Економічну інтеграцію.
 В. Міжнародну спеціалізацію.
 Г. Глобалізацію господарського життя.
10. Що з наведеного не відноситься до основних макроекономічних цілей:
 А. Посилення спеціалізації національних виробників.
 Б. Стабільне зростання національного обсягу виробництва.
 В. Високий і стабільний рівень зайнятості населення.
 Г. Стабільний рівень цін.
11. Прямий вплив держави на економіку – це:
 А. Цілеспрямоване регулювання.
 Б. Адміністративне втручання в економічні процеси.
 В. Система державних замовлень.
 Г. Податкове регулювання.
12. Непрямий вплив держави на економіку означає застосування:
 А. Бюджетно-податкових регуляторів.
 Б. Директивних планів.
 В. Грошово-кредитних регуляторів.
 Г. Державні замовлення.
 Д. Вірно А, В.
 Є. Вірно Б, Г.
13. Визначити, що не можна віднести до факторів спеціалізації окремих країн в межах міжнародної торгівлі:
 А. Географічне положення.
 Б. Природні та кліматичні умови.
 В. Політичний лад.
 Г. Історичні традиції.
 Д. Вірно А, В.
14. Кількісне обмеження на ввезення чи вивезення товарі – це:
 А. Акциз.
 Б. Квота.
 В. Демпінг.

- Г. Мито.
15. Підберіть вірне визначення поняттю "зовнішньоторгове сальдо":
 - А. Частка імпорту в загальному обсязі споживання.
 - Б. Різниця між вартістю експорту та імпорту.
 - В. Продаж товарів за кордоном по цінам, що нижче внутрішніх.
 - Г. Політика, що заохочує або не перешкоджає вивезенню товарів.
 16. Коефіцієнт цінової еластичності попиту показує;
 - А. Реакцію покупця на зміну ціни.
 - Б. Ступінь зміщення кривої попиту внаслідок зміни доходів.
 - В. Нахил кривої попиту.
 - Г. Як бізнесмени можуть повертати свої фіксовані витрати.
 17. Ціна товару Х знизилась від 100 до 90 грн., завдяки чому обсяг попиту виріс з 50 до 90 шт. Ми можемо зробити висновок, що попит на товар Х:
 - А. Знизився.
 - Б. Нееластичний.
 - В. Має одиничну еластичність.
 - Г. Еластичний.
 18. Попит на товар можна назвати нееластичним, якщо:
 - А. Коефіцієнт еластичності менший за одиницю.
 - Б. Коефіцієнт еластичності більший за одиницю.
 - В. Зниження ціни супроводжується зниженням обсягу попиту.
 - Г. Зниження ціни супроводжується підвищенням обсягу попиту.
 19. На цінову еластичність попиту не впливає:
 - А. Наявність товару-субституту.
 - Б. Час пристосування до цінових змін.
 - В. Ціни на інші товари.
 - Г. Доля споживацького бюджету, що витрачається на даний товар.
 20. Які параметри коефіцієнта еластичності за доходом характеризують неякісний товар:
 - А. $E_i < 0$.
 - Б. $E_i > 1$.
 - В. $E_i > 0$.
 - Г. $E_i < 1$.
 21. Одиничну еластичність попиту характеризує коефіцієнт цінової еластичності:
 - А. $0 < E_d < 1$.
 - Б. $0 < E_d < \infty$.
 - В. $E_d = 0$.
 - Г. Вірна відповідь відсутня.
 22. Базова формула для обчислення коефіцієнта цінової еластичності попиту – це відношення:
 - А. Абсолютного зниження обсягу попиту до абсолютного підвищення ціни.
 - Б. Відносної зміни обсягу попиту до відносної зміни ціни.
 - В. Абсолютного зниження ціни до абсолютного підвищення обсягу попиту.
 - Г. Відносної зміни ціни до відносної зміни обсягу попиту.
 23. Який з поданих далі виразів не характеризує еластичний попит:
 - А. Відносна зміна обсягу попиту більша за відносну зміну ціни.
 - Б. Покупці чутливі до зміни ціни.
 - В. Загальна виручка знижується, якщо ціна зростає.
 - Г. Коефіцієнт еластичності менший за одиницю.
 24. Якщо попит на товар А нееластичний, то підвищення ціни товару А на 3% призведе до таких наслідків:
 - А. Зниження обсягу попиту на товар А більше, ніж на 3 відсотки.
 - Б. Зниження обсягу попиту на товар А менше, ніж на 3 відсотки.
 - В. Підвищення обсягу попиту на товар А більше, ніж на 3 відсотки.
 - Г. Підвищення обсягу попиту на товар А менше, ніж на 3 відсотки.
 25. Абсолютно еластичний попит описується лінією:
 - А. Спрямованою вгору і праворуч.
 - Б. Розміщеною паралельно вертикальній осі.
 - В. Розміщеною паралельно горизонтальній осі.
 - Г. Яка не може бути показана у двох вимірах.
 26. Для яких товарів перехресна еластичність попиту дорівнює нулю:
 - А. Товарів-субститутів.
 - Б. Доповнюючих товарів.
 - В. Товарів, що не мають заміників.
 - Г. Товарів розкоші.
 27. Укажіть область зміни коефіцієнта еластичності попиту за доходами для предметів розкоші:

- А. $0 < Ed < 1$.
 Б. $-\infty < Ed < 0$.
 В. $1 < Ed < +\infty$.
 Г. $Ed = 0$.
28. Еластичність попиту за доходами залежить від:
- А. Ціни.
 Б. Рівня грошового доходу.
 В. Смаків споживачів.
 Г. Пропонування даного товару.
29. Якщо зменшення ціни на 10 відсотків призведе до підвищення величини попиту на 16 відсотків, то такий попит:
- А. Нееластичний.
 Б. Еластичний.
 В. Одиничної еластичності.
 Г. Абсолютно еластичний.
30. Якщо, незважаючи на зміну ціни товару, загальна виручка не зміниться, коефіцієнт цінової еластичності:
- А. Більше 1.
 Б. Дорівнює 0.
 В. Менше 1.
 Г. Дорівнює 1.
31. Підприємницький дохід – це:
- А. Різниця між загальною виручкою і економічними витратами.
 Б. Загальна сума доходу від реалізації продукції.
 В. Різниця між зовнішніми і внутрішніми витратами.
 Г. Різниця між загальною виручкою і бухгалтерськими витратами.
32. Під час аналізу часткової рівноваги, якщо попит на цукор змінюється, економісти аналізують вплив цього фактора на:
- А. Тільки ринок цукру.
 Б. Усі ринки, де цукор є товаром-замінником.
 В. Усі ринки, де цукор є ресурсом для виробництва.
 Г. Усі ринки, де зміна ціни на цукор може призвести до зміщення кривих попиту або пропозиції.
33. Зміна рівноважної ціни і рівноважного обсягу виробництва на окремих ринках є аналізом:
- А. Загальної рівноваги.
 Б. Споживчої рівноваги.
 В. Часткової рівноваги.
 Г. Рівноваги виробника.
34. Вивезення товарів чи капіталу за кордон:
- А. Імпорт.
 Б. Експорт.
 В. Мито.
35. Особа, що отримує майно чи землю на певний термін за плату:
- А. Фермер.
 Б. Орендатор.
 В. Менеджер.
36. Нездатність підприємця сплатити борги своїм кредиторам, що призводить до втрати майна та припиненню економічної діяльності:
- А. Збитки.
 Б. Банкрутство.
 В. Санація.
37. Прибуток – це:
- А. Доход, отриманий від реалізації товару.
 Б. Різниця між виручкою та витратами на виробництво товарів.
 В. Різниця між роздрібною та оптовою ціною товару.
37. Плата за використання капіталом – це:
- А. Заробітна плата.
 Б. Відсоток.
 В. Рента.
38. Плата за використання земельною ділянкою – це:
- А. Дивіденд.
 Б. Рента.
 В. Відсоток.
39. Диверсифікація виробництва – це:
- А. Збільшення масштабу виробництва товарів.

Б. Розширення асортименту товарів фірми.

В. Поглиблення спеціалізації виробництва.

40. Витрати виробництва – це:

А. Грошові витрати на виготовлення товарів.

Б. Витрати на реалізацію товарів.

В. Постійні витрати.